

РОЗДІЛ 3

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

УДК 347.7

DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-3/26>

АДМІНІСТРАТИВНЕ ВИКЛЮЧЕННЯ З РЕЄСТРУ КОМПАНІЙ-НЕРЕЗИДЕНТІВ: ПРАВОВІ НАСЛІДКИ В КОНТЕКСТІ ЗАХИСТУ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ В УКРАЇНІ

STRIKE OFF FROM THE REGISTER OF NON-RESIDENT COMPANIES: LEGAL CONSEQUENCES IN THE CONTEXT OF THE PROTECTION OF CORPORATE RIGHTS IN UKRAINE

Галан М.О., аспірант

Київський університет права Національної академії наук України

Стаття присвячена дослідженню процедури адміністративного (примусового) виключення з реєстру компаній-нерезидентів з країн, які відносяться до загальної системи права, а саме правових наслідків в площині корпоративних правовідносин та захисту корпоративних прав учасників юридичних осіб в Україні. Зокрема, досліджено підстави та наслідки застосування такої процедури, визначено обсяг правоздатності компаній-нерезидентів, до яких застосована процедура.

Встановлено, що здійснення прав і обов'язків компаніями-нерезидентами з країн, в яких передбачена процедура, визначається державною реєстрацією таких компаній, а тому правоздатність компанії-нерезидента після застосування процедури «strike off» припиняється, а можливість реалізації та здійснення нею корпоративних відносин в Україні повинна бути виключена.

Визначено причини різних підходів до розуміння вказаної процедури в умовах правозастосування в Україні та потенційні ризики, до яких може призвести розширювальне тлумачення інституту, зокрема формування правової невизначеності в учасників корпоративних правовідносин стосовно статусу компанії-нерезидента, які володіє часткою або акціями в українському товаристві.

В статті досліджено процедуру адміністративного відновлення компаній-нерезидентів та юридичну фікцію, згідно з якою компанія, яка була відновлена в реєстрі вважається такою, що ніколи не виключалась з нього. Встановлено, що така процедура відновлення та зазначена юридична фікція не може бути використана з метою зловживань і вчинення юридично значимих дій після виключення з реєстру та до моменту відновлення (якщо таке відбулось).

Ключові слова: спляча компанія, адміністративне виключення з реєстру, правоздатність юридичної особи-нерезидента, порушення корпоративних прав.

The article is dedicated to exploring the procedure of administrative (compulsory) exclusion from the register of non-resident companies, which falls under the general legal system, specifically the legal consequences within the realm of corporate legal relations and the protection of corporate rights of shareholders in Ukraine. In particular, the grounds and consequences of implementing such a procedure are examined, and the scope of legal capacity of non-resident companies to which the procedure applies is determined.

It is established that the exercise of rights and obligations by non-resident companies from countries where such a procedure is provided for is determined by the state registration of such companies. Therefore, the legal capacity of a non-resident company ceases after the strike off procedure is applied, and its ability to realize and conduct corporate relations in Ukraine should be excluded.

The reasons for different approaches to understanding the specified procedure in the context of legal application in Ukraine and potential risks resulting from an expansive interpretation of the institute are identified. This includes the formation of legal uncertainty among participants of corporate legal relations regarding the status of a non-resident company that owns shares in a Ukrainian entity.

The article examines the procedure of administrative restoration of non-resident companies and the legal fiction according to which a company restored in the register is considered as never having been excluded from it. It is established that such restoration procedure and the mentioned legal fiction cannot be used for the purpose of abuse and commission of legally significant actions after exclusion from the register and before restoration (if it occurs).

Key words: dormant company, strike off, legal capacity of non-resident legal entity, violation of corporate rights.

Постановка проблеми. Корпоративна структура українських компаній часто представлена залученням материнських компаній-нерезидентів (найчастіше використовуються юрисдикції з офшорних зон, такі як Республіка Кіпр, Британські Віргінські Острови, проте не поодинокі зустрічаються холдингові компанії з Великої Британії), які утримують у власності корпоративні права в Україні. Причини використання нерезидентів у корпоративних структурах можуть бути різними: бажання бенефіціарних власників оптимізувати оподаткування, приховати дійсних власників або ж захистити компанію від рейдерства.

Якщо в частині створення та реєстрації компанії-нерезидента, правове регулювання в наведених вище іноземних юрисдикціях є багато в чому подібним до національного, то порядок припинення суттєво відрізняється. Зокрема право іноземних країн передбачає процедуру адміністративного (примусового) виключення з реєстру (англ. «strike off») компаній у зв'язку з нездійсненням

господарської діяльності або несплатою обов'язкових платежів. Загальним наслідком такого виключення компанії з реєстру є її ліквідація, проте не остаточна – законом передбачена можливість відновлення компанії.

В таких умовах для національних суб'єктів правозастосування (зокрема, судів) виникає проблемне питання: чи призводить адміністративне виключення з реєстру компанії-нерезидента (з можливістю відновлення) до втрати такою компанією правоздатності?

В Єдиному державному реєстрі судових рішень все частіше можна зустріти спори, в яких вирішується питання щодо законності дій від імені компанії-нерезидента в корпоративних правовідносинах: представництво таких компаній в органах управління юридичної особи, подання позовів, вчинення інших юридично-значущих дій. Як показує практика, підхід до вирішення цього питання залишається неоднаковим, внаслідок чого можуть бути порушені права юридичних осіб або інших учасників українських компаній.

Метою статті є дослідження правового інституту адміністративного виключення компанії з реєстру за законодавством окремих іноземних країн в контексті корпоративних правовідносин в Україні та захисту від можливих зловживань. В тому числі, будуть проаналізовані правоздатність в Україні компаній-нерезидентів, виключених з реєстру та правові наслідки подальшого їх відновлення (зокрема, з ретроспективної точки зору).

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Окремі аспекти припинення компанії через процедуру «strike off» за законодавством Республіки Кіпр, а також загальна характеристика процедури в контексті дослідження, присвяченому припиненню господарських товариств, наводила Хоменко В.О. Правосуб'єктність юридичної особи як загальної передумови участі в цивільних правовідносинах досліджував Артикуленко О.В.

Водночас відсутні спеціальні дослідження в контексті правових наслідків застосування процедури «strike off», а також подальшого відновлення реєстрації компанії для корпоративних правовідносин в Україні.

Виклад основного матеріалу.

Сполучення слів «strike off» з англійської мови дослівно визначається як «викреслити», «зняти», «вибити». Термін застосовується у контексті припинення професійної діяльності (наприклад, лікаря або адвоката), їх недопущення до здійснення професійних обов'язків. При цьому здебільшого він вживається з негативним змістом: такий спосіб припинення діяльності пов'язують з вчиненням певних незаконних або недобросовісних дій. Коли йдеться про діяльність компанії, найбільш точним україномовним відповідником слід вважати «адміністративне виключення з реєстру».

Як зазначає Хоменко В.Я. зміст процедури «страйк офф» зводиться до реалізації дискреційних повноважень державного реєстратора компанії виключити із реєстру компанію, яка не здійснює господарської діяльності за заявою заінтересованої особи або з власної ініціативи [6, с. 129].

Процедура міститься в профільних законах про компанії багатьох країн системи загального права, зокрема в Законі про компанії Великобританії 2006 року (Companies Act 2006), Законі Британських Віргінських Островів про комерційні компанії 2004 року (BVI Business Companies Act), Законі про компанії Республіки Кіпр 1968 року, на основі положень яких буде проведено дослідження.

Адміністративне виключення з реєстру здійснюється уповноваженими реєстраторами та можливе як добровільне (англ. voluntary), яке відбувається за заявою самої компанії, так і примусове, яке проходить в незалежності від її ініціативи.

Загальною підставою адміністративного виключення з реєстру, яка притаманна для кожної юрисдикції, де присутня процедура, є відсутність факту здійснення компанією операцій або господарської діяльності. Проте наявні специфічні підстави виключення залежно від юрисдикції, зокрема в Законі БВО про комерційні компанії 2004 року виділяють такі підстави: компанія не сплатила обов'язкові збори, платежі, штрафи; фінансова компанія, яка втратила ліцензію на надання фінансових послуг або будь-яка інша компанія, що втратила ліцензію, дозвіл, на основі яких вона здійснювала свою діяльність; неподання компанією щорічних обов'язкових звітів [8]. В Законі про компанії Великобританії 2006 року реєстратору надано можливість виключити компанію з реєстру також у випадках, якщо стало відомо, що дані, подані на її реєстрацію оманливими, підробленими повністю або в суттєвій її частині [7].

Беручи до уваги те, що відсутність операцій або господарської діяльності оцінюється реєстратором в кожному конкретному випадку на власний розсуд за наявності об'єктивних причин («reasonable cause»), виділені в Законі БВО про комерційні компанії 2004 року або

в Законі про компанії Великобританії 2006 року специфічні підстави для виключення з реєстру можна віднести до переліку ознак, які оцінює реєстратор під час прийняття свого рішення незалежно від юрисдикції.

Примусова процедура розпочинається зверненням реєстратора до компанії із повідомленням про наявність ознак нездійснення господарської діяльності. Якщо компанія не надасть відповіді протягом певного строку (зазвичай – 30 днів) або відповідь компанії не спростує наявність підстав для виключення, реєстратор виключає ім'я компанії з відповідного реєстру, про що публікуються відомості у відповідній офіційній газеті.

Хоменко В.Я. у своїй науковій роботі приходять до висновку, що правовим наслідком застосування процедури «strike off» є переведення компанії у так званий «сплячий режим» («режим коми»). Науковиця вказує, що внаслідок застосування цієї процедури компанія позбавляється обов'язків з подання передбаченої законодавством Республіки Кіпр щорічних відомостей (зокрема, пов'язаних із проведенням щорічної аудиторської перевірки), а також обов'язків зі сплати податків та зборів. На думку вченої, за своїм змістом процедура «strike off» зводиться до легітимації компанії, яка не веде господарської діяльності (не здійснює реальних господарських операцій). До того ж, відповідна процедура дозволяє мінімізувати ризики можливого порушення прав кредиторів та, водночас, дозволяє уникнути складної, довготривалої та економічно більш витратної процедури ліквідації [6, с. 129].

З наведеної позиції слід, що застосування процедури адміністративного виключення компанії з реєстру не є остаточним та певною мірою протиставляється процедурі ліквідації (через застосування судових процедур). Компанія, в свою чергу, продовжує існувати, проте в бездієвому («сплячому») режимі, а комерційна активність призупиняється. Такий ж підхід наявний, зокрема, у національних податкових органів, які вимагають від платників податків подання звітів за «сплячі» компанії у відносинах з контрольованими іноземними компаніями на загальних підставах. Не в останню чергу таке розуміння наслідків процедури виключення з реєстру пов'язане з можливістю відновлення компанії в реєстрі, яке також буде розглянуте нижче.

Аналізуючи згадані раніше закони про компанії іноземних країн, слід зауважити, що ключовим наслідком адміністративного виключення компанії з реєстру є ліквідація, яка в кожному з нормативних актів позначається терміном «dissolution» (або «dissolved» як «ліквідований»). В установленому термін «dissolution» означає, що компанія більше не існує як юридична особа та не може здійснювати господарську діяльність та укладати договори.

Положення ст. 215 Закону БВО про комерційні компанії 2004 року конкретно визначають наслідки такого виключення: компанія, її директори, учасники, ліквідатор не мають права на ініціювання судового провадження, на здійснення господарської діяльності, на здійснення дій з майном компанії або іншим чином управляти справами компанії. При цьому ефект ліквідації «dissolution» в БВО настає лише по спливу 7 років з моменту виключення з реєстру [8].

Тим не менш, в умовах українського правозастосування зустрічаються випадки, коли холдингові компанії, виключені в зазначений спосіб з реєстру, залишаються утримувачами корпоративних прав юридичних осіб в Україні, та, більше того, продовжують діяти від імені нерезидента, вчиняти юридично значимі дії. Наприклад, представник такої компанії по довіреності, виданої в часі існування компанії в реєстрі, бере участь в управлінні українським товариством шляхом голосування на загальних зборах. Підґрунтям такої можливості виступають наступні фактори: 1) перспектива відновлення реєстрації компанії; 2) відсутність факту відчуження корпоративних прав, а отже правонаступників акціонера (учасника).

Такі дії призводять до спорів з іншими акціонерами (учасниками), зокрема щодо оскарження вчинених від нерезидента дій, що призвели до правових наслідків (наприклад, прийняття рішення загальних зборів) або навпаки оспорення зі сторони нерезидента вчинення будь-яких дій без дотримання його прав як акціонера (учасника).

Ускладнюючими обставинами в даному випадку виступають підстави припинення корпоративних прав за законодавством України. Так, у випадку з товариствами з обмеженою або додатковою відповідальністю, товариство може виключити зі свого складу учасника, який володіє менше 50 відсотків статутного капіталу та є припиненим. У випадку ж, якщо частка припиненого учасника становила більше 50 відсотків, товариство може приймати виключно рішення, пов'язані з ліквідацією. Водночас, перспектива можливого відновлення реєстрації компанії нерезидента не дає можливості в умовах українського законодавства прийти до однозначного висновку, що товариство є припиненим [4].

Якщо ж розглядати акціонерні товариства, аналогічного з ТОВ та ТДВ механізму для них не передбачено, оскільки статус акціонера є більш прив'язаним з інститутом власності на акції. Тобто в розумінні природи акціонерних товариств акція слугує активом для її власника, та доки її не буде відчужено на користь когось іншого, правовідносини з власником формально будуть залишатись чинними.

В такій ситуації компанія-нерезидент залишається учасником української юридичної особи згідно з відомостями, які містяться у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (в деяких випадках, інформація про акціонерів також відображена у зазначеному реєстрі). Закон про реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань встановлює презумпцію достовірності відомостей, які містяться в реєстрі та можливість їх використання у спорі з третьою особою [2]. Припинення участі компаній-нерезидентів в українських товариства додатково ускладнене різницею юрисдикцій, через що іншим учасникам, акціонерам, органам управління не просто отримати належним чином оформлені документи про припинення іноземного власника.

Все зазначене формує в учасників корпоративних відносин правову невизначеність стосовно правоздатності компанії-нерезидента, можливості вчинення від його імені юридично значимих дій, виключення його зі складу учасників або акціонерів. Тому слід окремо зупинитись на суті таких явищ як відновлення компанії-нерезидента в реєстрі та її правоздатності.

Положення законів про компанії в дійсності передбачають можливість відновлення реєстрації. Більше того, існує законодавчо закріплена юридична фікція про те, що у випадку відновлення компанії в реєстрі вважається, що вона ніколи з нього не виключалась. Саме ці положення на сьогодні в науковій та правозастосовчій спільноті сформували бачення про неостаточний, тимчасовий характер припинення компанії після застосування процедури «strike off». Адже з буквального їх тлумачення слідує, що правовідносини, які склались за час виключення компанії з реєстру, слід розглядати так, ніби цього не відбулось.

Схожа за принципом дії юридична фікція закладена в ч. 1 ст. 236 Цивільного кодексу України, за якою нікчемний правочин або правочин, визнаний судом недійсним, є недійсним з моменту його вчинення [1]. Така дія положень закону вказує на хибність вчинення певних дій (за наслідками укладення нікчемного або недійсного правочину), в той час як фікція про невиключення компанії з реєстру після відновлення навпаки, мала б, ймовірно, наділяти юридичною значимістю дії, вчинені раніше. Викладене розуміння зазначеної конструкції є дискусійним та потребує дослідження з точки зору сутнісного

та цільового розуміння положень про відновлення реєстрації компанії.

Саме по собі відновлення компанії в реєстрі можливе в адміністративному та в судовому порядку. Судовий порядок характерний для випадків, коли присутній елемент необґрунтованості або незаконності дій реєстратора щодо виключення компанії з реєстру. В цій частині він є подібним до наявного в Україні розгляду позову про скасування рішення державного реєстратора про припинення юридичної особи, якщо воно було прийняте не внаслідок застосування процедур банкрутства.

Адміністративне відновлення в реєстрі здійснюється залежно від юрисдикції колишніми учасниками або колишнім директором (акцент робиться на слові «колишніми» – тобто в законі вже закладена думка, що з виключенням компанії з реєстру зазначені особи втрачають свій статус) протягом 6 років після виключення з реєстру – за Законом про компанії Великобританії 2006 року; самою компанією, кредитором, власником, ліквідатором протягом 7 років після виключення з реєстру – За Законом БВО про комерційні компанії 2004 року.

До адміністративного відновлення Закон про компанії Великобританії 2006 року ставить ряд умов: заявник має довести, що компанія здійснювала діяльність на момент виключення з реєстру, наявна згода представника корони (у випадках, якщо майно компанії було реалізоване або передане в довірчу власність), компанія сплатила всі накладені або належні до сплати штрафи та платежі [7].

Примітним є те, що після виключення компанії з реєстру, вона втрачає право на свою назву і якщо за час виключення компанії буде зареєстровано іншу юридичну особу з такою ж назвою, відновлена компанія зобов'язана буде обрати собі іншу вакантну назву. Зазначене додатково свідчить про те, що виключення з реєстру в момент здійснення цієї дії направлено на безповоротний ефект.

Враховуючи, що правові інститути, які розглядаються в даній статті, походять із країн системи загального права, важливим є також їх трактування судами. Зокрема положення ст. 1028 (1) Закону про компанії Великобританії 2006 року про вищеописаний ефект адміністративного відновлення в реєстрі були предметом розгляду Високого суду Англії та Уельсу у справі Брайдхаукс (Бредфорд №2) проти БАЕ Системс ПіЕлСі (Bridgehouse (Bradford No.2) v BAE Systems Plc). Так, судом було зазначено, що положення Закону в частині ст. 1028(1) не є універсальними та обов'язковими. Хоч стаття 1028 (1) не містить конкретних обмежень, такі обмеження все ж можуть мати місце в окремих ситуаціях. Це, зокрема, підтверджується, формулюваннями в ст. 1028 (3), де йдеться про те, що суд може поставити компанію і інших осіб у певні правові позиції (наскільки це дозволяє ситуація). Суд визначив, законодавча фікція, сформована в ст. 1028 (1) не може вважатись засобом захисту, яке існує виключно для захисту інтересів компанії (яка була виключена з реєстру). Як видно зі ст. 1028 (3), вона зачіпає інших осіб, включаючи директорів, кредиторів, третіх осіб, які могли мати справу з компанією, не знаючи про її припинення в такий спосіб [10].

Тобто, застосування права в Англії свідчить про те, що наслідки відновлення компанії в реєстрі після примусового виключення не мають всеохоплюючий характер та не в кожному випадку свідчать про повне відновлення компанії у зворотній дії в часі, а застосовуються з урахуванням інтересів осіб, інтересів яких можуть стосуватись такі правовідносини. В даному конкретному випадку, виключення з реєстру призвело до правових наслідків, які обумовлюються ліквідацією компанії.

Іншою стороною питання, яке слід дослідити у контексті вчинення від імені виключеної з реєстру компанії-нерезидента юридично значущих дій, є рівень правоздатності, який наявний у такої компанії після виключення.

Як зазначає Аргікулєнко В.О. правоздатність як здатність мати цивільні права та обов'язки є абстрактною категорією, має штучний характер і залишається незмінною та стабільною як за змістом, так і за обсягом, для юридичних осіб. Правоздатність ніяк не пов'язана з діями організації, встановлюється та фіксується державою, їй не кореспондує чий-небудь обов'язок та вона не має об'єкта. Це дозволяє відокремити її від суб'єктивних цивільних прав та обов'язків. Правоздатність становить соціально-юридичну властивість, якість суб'єкта й визначає характер та обсяг прав (обов'язків), які може мати той чи інший суб'єкт [5].

За підходом українського законодавства цивільна правоздатність юридичної особи виникає з моменту її створення та припиняється з дня внесення до єдиного державного реєстру запису про її припинення [1]. Що стосується компанії-нерезидента, цивільна правоздатність та дієздатність визначається особистим законом відповідної юридичної особи [3].

Аналогічна залежність в частині створення компанії прослідковується за Законом про компанії Великобританії 2006 року: реєстрація визначає можливість органів управління вчиняти всі функції, передбачені законодавством та вважаються призначеними на свої посади [7].

Закон БВО про комерційні компанії 2004 року визначає правоздатність з моменту інкорпорації (реєстрації) і до моменту ліквідації («dissolution»). Як зазначалось раніше, в БВО законодавством встановлено прямі наслідки виключення з реєстру: органи управління та власники позбавляються права на вчинення дій від імені компанії (в тому числі, щодо майна та ініціації юридичних процедур). При цьому для компанії з БВО залишається певний перелік дозволених дій, зокрема подання заяви на відновлення реєстрації, право на продовження захисту у провадженнях щодо дій проти компанії, вчинених до дати виключення з реєстру або ж продовжувати інші провадження, що були ініційовані до дати виключення [8].

Положеннями Закону про компанії Республіки Кіпр 1968 року закріплено право органів управління діяти від імені компанії з моменту її реєстрації. Окрім цього, вказаний закон містить норми про те, що будь-який контракт, укладений до моменту реєстрації компанії особами, які підписали установчі документи від імені компанії, має мати тимчасовий характер та не повинен бути обов'язковим до моменту реєстрації. Так само закон пов'язує можливість компанії мати у власності нерухоме майно виключно зі статусом її реєстрації в реєстрі [9].

Із загальною спрямованістю зазначених норм слідує, що можливість компанії вчиняти юридично значимі дії в більшості випадків пов'язується саме зі статусом її реєстрації в реєстрі. Саме офіційне визнання державою факту існування компанії є визначальним фактором для визначення можливості такої компанії діяти як суб'єкт правовідносин.

Законодавцями іноземних країн, які лягли у фокус цього дослідження, не даремно було визначено негативний наслідок для компанії, яка не здійснює господарську діяльність саме у вигляді виключення з реєстру, адже він направлений на попередження потенційно протиправних наслідків, які може продукувати компанія, що не виправдовує мету свого створення – здійснення господарської діяльності. Адже сама по собі відсутність операцій або ознак здійснення діяльності можуть вказувати на те, що компанія або була покинута засновниками, або ж існує для реалізації інших, можливо, фіктивних цілей. Виключення ж компанії з реєстру є свідченням того, що визнання її державою на певному моменті є припиненим, та є сигналом для контрагентів або інших осіб, які в той чи інший спосіб можуть мати справу з компанією, звернути увагу на цей факт.

Вчинення дій компаніями-нерезидентами в Україні щодо юридичних осіб, засновниками яких вони виступають, є площиною корпоративних правовідносин в Україні та водночас майновими діями для таких компаній. Визначені вище орієнтири дозволяють прийти до висновку, що правоздатність компаній-нерезидентів на вчинення юридично значимих дій, в тому числі, щодо майна компанії у вигляді корпоративних прав припиняється із застосуванням процедури адміністративного виключення компанії з реєстру (за виключенням окремих дій, прямо передбачених законодавством іноземних країн – зокрема, щодо права на подання заяви про відновлення реєстрації).

Наявність процедури адміністративного відновлення та фікція про невиключення компанії з реєстру до моменту її відновлення не може слугувати виправданням та засобом легалізації дій, вчинених в умовах, коли такі дії не можна було вчинити за відсутності на це достатнього обсягу правоздатності. Також вказана юридична фікція не може і не повинна використовуватись з метою захисту самої компанії від негативних наслідків виключення її з реєстру на шкоду іншим особам.

Правочини, інші юридично значимі дії, які ставляться під сумнів учасниками правовідносин (в тому числі, корпоративних) та оспорюються, розглядаються з точки зору відповідності законодавству саме на момент їх вчинення. Активна діяльність компаній-нерезидентів, в період виключення з реєстру, навіть за умов застосування процедури відновлення, є варіантом протиправної поведінки. Тому зазначені дії можуть бути оскаржені з точки зору їх невідповідності положенням законодавства.

Висновки. Процедура адміністративного (примусового) виключення з реєстру компаній-нерезидентів є специфічним правовим наслідком нездійснення господарської діяльності компанією в юрисдикції системи загального права. В умовах корпоративних правовідносин та правозастосування в Україні такий інститут створює правову невизначеність, оскільки неостаточність, перспектива адміністративного відновлення реєстрації компанії-нерезидента, застосування невиключення компанії з реєстру після її відновлення, не я юридичної фікції ретроспективний режим дають можливість однозначно стверджувати про те, що компанія є ліквідованою за законодавством іноземної держави.

Шляхом аналізу суті правового інституту в системному розумінні норм законодавства окремих іноземних країн та правозастосовних орієнтирів було встановлено, що правоздатність компанії-нерезидента після застосування процедури «strike off» припиняється, а можливість реалізації та здійснення нею корпоративних відносин в Україні повинна бути виключена.

Можливість відновлення реєстрації та відповідна юридична фікція, за якою компанія вважається такою, що не виключалась з реєстру після відновлення не може бути використана з метою зловживань і вчинення юридично значимих дій після виключення з реєстру та до моменту відновлення (якщо таке відбулось).

Враховуючи значне поширення у корпоративних правовідносинах участі нерезидентів із системи загального права та збільшення випадків неоднозначного тлумачення процедури «strike off» та порушення у зв'язку з цим прав інших учасників товариств в Україні, доцільним є розроблення роз'яснень на рівні Міністерства юстиції України (для суб'єктів державної реєстрації юридичних осіб) щодо суті та правових наслідків відповідної процедури. Розвиток наукової думки в цьому напрямку є не менш важливим з метою формування чітких орієнтирів щодо розуміння суті такого правового інституту, його екстраполяції на умови правовідносин в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 29.03.2024).
2. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV (дата звернення: 29.03.2024).
3. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text> (дата звернення: 29.03.2024).
4. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> (дата звернення: 29.03.2024).
5. Артикуленко О.В. Правосуб'єктність юридичної особи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03. «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». Харків, 2019. 20 с.
6. Хоменко В.Я. Припинення господарських товариств у цивільному праві України: дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03. «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». Київ, 2019. 282 с.
7. Companies Act 2006. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/46/contents>.
8. BVI Business Companies Act 2004 URL: https://www.bvifsc.vg/sites/default/files/bvi_business_companies_act.pdf.
9. The Companies Law of Cyprus Republic. URL: [https://www.olc.gov.cy/olc/olc.nsf/6BCABD5B106FBC2EC225890F002A529E/\\$file/companies%20law.pdf](https://www.olc.gov.cy/olc/olc.nsf/6BCABD5B106FBC2EC225890F002A529E/$file/companies%20law.pdf).
10. Рішення Високого суду Англії та Уельсу у справі 2019] EWHC 1768 (Comm) від 11.0.2019, Брайдхаукс (Бредфорд №2) проти БАЕ Системс ПіЕлСі (The High Court Of Justice Judgement Bridgehouse (Bradford No.2) v BAE Systems Plc [2019] EWHC 1768 (Comm) (11 July 2019)). URL: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5d2c5c372c94e02da160886a>.